

gledu biti identični; šta više, mnogi interesi slojeva, od kojih se sastoji neki određeni narod, često su u međusobnoj protivnosti. Naročito se zapažaju te protivnosti između puka i gornjih slojeva, između seljaštva, radništva i malog građanstva s jedne strane i povlašćenih slojeva s druge strane. Razlike u interesima ovih slojeva mogu doći do izražaja u različitoj sadržini nacionalizma.

Nacionalizam je težnja naroda, da se njegove vrijednosti (kultura, interesi, osjećaji, težnje) afirmiraju ili da prevladaju nad vrijednostima drugih naroda. Uslijed toga je osnovno kod svakog nacionalizma: težnja za kulturnom, političkom i ekonomskom samostalnošću. Kad je ta samostalnost postignuta, razvija se u određenim okolnostima težnja za političkom, kulturnom i ekonomskom ekspanzijom i konačno, ako su za to okolnosti podesne, može se razviti težnja za političkim, ekonomskim i kulturnim vodstvom svijeta.

Međutim svaki je današnji narod sastavljen od više slojeva, koji imaju različite vrijednosti; uslijed toga u nacionalizmu dolaze do izražaja u prvom redu vrijednosti onoga ili onih slojeva, koji dominiraju, koji vode i odlučuju u nekom narodu. Tako će sadržina nacionalizma biti drukčija, ako vodi bogato građanstvo, drukčija, ako je na vlasti radništvo i drukčija opet, ako dominira seljaštvo. Radi toga možemo naći i u razvitku hrvatskoga nacionalizma utjecaje feudalnih, građanskih i seljačkih ili pučkih shvaćanja.